

trwającym od wielu lat głębokim kryzysem funkcjonowania federalnego systemu opieki zdrowotnej, grupa najwybitniejszych amerykańskich przedstawicieli medycyny naturalnej, funkcjonalnej oraz integracyjnej na czele z doktorem Josephem E. Pizzorno (1947-), współautorem monumentalnej monografii i wzorcowego podręcznika *Textbook of Natural Medicine* [19], sformułowała cztery zasadnicze przyczyny tego kryzysu: 1) obecny system opieki zdrowotnej w USA to kierujący się bezwzględny prawami ekonomii biurokratyczny system zarządzania chorobami i łagodzenia ich objawów; 2) urzędowo zatwierdzone standardy leczenia skupiają się na zaawansowanych stadiach choroby i faktycznie nie zajmują się realnym stanem zdrowia poszczególnego pacjenta; 3) obiektywnie zły stan wszystkich trzech determinujących zdrowie człowieka czynników, takich jak jakość żywienia, ilość toksycznych zanieczyszczeń środowiskowych i organizacja współżycia społecznego, stanowi obecnie niezwykle skuteczną promocję intensyfikacji rozwoju rozmaitych chorób cywilizacyjnych, w tym nowotworowych i cukrzycy; 4) w systemie ochrony zdrowia administracja rządowa na wszystkich szczeblach wspiera ograniczając swobodną konkurencję regulacje prawne i promuje bezwzględna pogoń za zyskiem, co w praktyce uniemożliwia wprowadzenie do tego systemu medycyny naturalnej, szczególnie w obszarze profilaktyki zdrowotnej, codziennej opieki leczniczej oraz terapii różnych chorób przewlekłych i geriatrycznych [20].

Konkluzje te pozostają w zgodzie z innymi badaniami amerykańskimi, z których wynika, że gigantyczny wzrost kosztów ochrony zdrowia w USA, który wyniósł ponad 90% w latach 2003-2013, nie jest wynikiem szybkiego starzenia się społeczeństwa i związanego z tym zwiększonego popytu na świadczenia zdrowotne, ale został przede wszystkim spowodowany niepoohamowanym wzrostem cen leków, wydatków na sprzęt diagnostyczny, zbędnych kosztów administracyjnych i zachłannością firm ubezpieczeniowych [21]. W podobnie krytycznym tonie wypowiedział się już w 2008 roku profesor Alex Cahana (1965), wieloletni lider pionierskiego w skali światowej Ośrodka Zwalczania Bólu przy Uniwersytecie Waszyngtońskim w Seattle, WA: *System ubezpieczeń zdrowotnych w USA nadaje wartość temu, co nie tylko nie jest pomocne, ale czasem bywa wręcz szkodliwe dla pacjenta* [22].

Natomiast senator Bernie Sanders (1941), deklarujący się za socjalizmem dla pracujących mas, ale nie dla finansistów, który w 2016 i 2020 roku kandydował w prawyborach prezydenckich w Partii Demokratycznej, stwierdził wprost: *Celem naszego systemu opieki zdrowotnej w USA nie jest zapewnianie wysokiej jakości opieki, ale generowanie ogromnych zysków dla firm farmaceutycznych i ubezpieczeniowych* [23]. Podobnie wypowiedział się profesor Angus Deaton (1945-), laureat Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii z 2015 r., który na podstawie swoich wieloletnich badań na temat upowszechniania się wśród białych robotników, stanowiących 42 procent Amerykanów, biedniejących wskutek

deindustrializacji, nowej społecznej plagi tzw. śmierci z rozpaczy (ang. *deaths of despair*), czyli wskutek przedawkowania narkotyków, powszechnej lekomanii, chorobliwego alkoholizmu, podejmowania prób samobójczych, inicjowania aktów przemocy z użyciem broni i weekendowych strzelaniń, stwierdził w 2020 r., że *branża zdrowotna w USA jest rakiem w samym sercu naszej gospodarki, i to takim, który ma szerokie przerzuty: obniża pensje, niszczy dobre miejsca pracy i sprawia, że władzom stanowym i federalnym jest coraz trudniej zaspokajać potrzeby swoich wyborców. Dobro publiczne i zdrowie zwykłych ludzi są podporządkowane prywatnym zyskom osób już zamożnych. I nie byłoby to możliwe bez zgody – czasem entuzjastycznej – amerykańskich polityków* [24].

Opinie takie podzielał także Nick Hanauer (1959-), wpływowy amerykański multimiliarder, twórca think-tanków (niezależnych komitetów doradczych) i aktywista społeczny m.in. na rzecz ograniczenia dostępu do broni palnej, który w opublikowanym w 2014 roku na łamach „Politico” artykule podejmującym kwestie rosnących nierówności majątkowych w USA ostrzegał przed nadejściem tzw. ekonomii wideł: *Koledzy plutokraci, nie tylko z branży ubezpieczeń, wkrótce przyjdzie po nas tłum z widłami* [25] oraz nazwał amerykański system ochrony zdrowia *największą złą cenową światła*, składając przy tym propozycje radykalnych reform, takich jak np. podniesienie płacy minimalnej i nakłanianie pracodawców do oferowania płatnych zwolnień lekarskich dla pracowników najemnych [26]. W 2020 r. w USA ponad 66 proc. ubezpieczonych posiadało prywatne plany ubezpieczeniowe, podczas gdy 35 proc. było objęte planami publicznymi (Medicare, Medicaid i VHA, łącznie 12,2 mln osób). Poza tym ok. 9 proc. (28 mln osób) nie miało żadnego ubezpieczenia [27].

Te kontrowersyjne poglądy, które demaskowały korupcję i chciwość wśród elity USA, miały swoje mocne uzasadnienie chociażby w tym, że to właśnie w latach 1998-2008 amerykańskie fundusze ubezpieczeniowe stopniowo wycofywały, a potem konsekwentnie **odmawiały** refundowania interdyscyplinarnych usług w klinikach leczenia bólu, zamiast tego promując bez właściwej i surowej kontroli szeroko dostępną dystrybucję tabletek przeciwbólowych, co było jedną z podstawowych przyczyn rozpoczęcia katastrofalnej i trwającej do dzisiaj w USA tzw. epidemii opiatowej [22].

cdn.

Piśmiennictwo cytowane

- [1] J. Derrida, *Zużycie (obraz świata bez wieku)*, [w:] Idem, *Widma Marksa*, przeł. z j. franc. T. Załuski, PWN, Warszawa 2016, s. 154.
- [2] B. Ryczkowska, *Naturalna medycyna czyli sztuka leczenia* (2007), <http://www.lepszeczdzrowie.info/>, akcesja:05.12.2024.
- [3] F. Marti-Ibáñez, *Symboli i medycyna*, przeł. z j. hiszp. A. Pajek, „Pismo Literacko-Artystyczne”, 1986, 3(46), s. 78-97.
- [4] A. Brückner, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, wstęp Z. Klemensiewicz, Wiedza Powszechna, Warszawa 1957, ss. 805.

- [5] Z. Bela, *Etymologia i pierwotne znaczenie wyrazów leki leczyc*, „Gazeta Farmaceutyczna”, 2011, 3, s. 26-28.
- [6] M. Blanchot, *Ostatnie słowo*, [w:] Idem, *Wokół Kafki*, przeł. z j. franc. K. Kocjan, Wyd. KR, Warszawa 1996, s. 181-196.
- [7] W.S. Reymont, *Chłopi*, Wyd. Greg, Kraków 2015, tom 2, s. 222.
- [8] S. Wypiański, *Wesele*, Wyd. Siedmiogród, Wrocław 2017, akt II, scena XIX, s. 12
- [9] X. Zhang (Ed.), *Legal Status of Traditional Medicine and Complementary/Alternative Medicine: A Worldwide Review*, WHO, Geneva 2001, ss. 199, <http://apps.who.int/medicinedocs/en/d/1h2943e/>
- [10] J. Derrida, *Farmakon*, przeł. z j. franc. K. Matuszewski, [w:] Idem, *Pismo filozofii*, wyb. B. Banasiak, Wyd. Inter Esse, Kraków 1992, s. 39-61.
- [11] G. Deleuze, *Platon, Grecy*, [w:] Idem, *Krytyka i klinika*, przeł. z j. franc. B. Banasiak, P. Pieniążek, Wyd. Oficyna, Łódź 2016, s. 223-225; 244.
- [12] A. Doda, *O pragnieniu i wyborze albo o linoskoczku i lekarstwach*, „Przegląd Artystyczno-Literacki PAL”, 2001, 10(1-2), s. 52-62.
- [13] G. Deleuze, F. Guattari, *Maszyny pragnące*, [w:] Idem, *Anty-Edyp. Kapitalizm i schizofrenia. Tom I*, przeł. z j. franc. T. Kaszubski, Wyd. Krytyki Politycznej, Warszawa 2017, s. 6-9.
- [14] D. Sercan-Schreiber, *Antyrak. Nowy styl życia*, przeł. z j. ang. P. Amsterdamski, G. Kołodziejczyk, Wyd. Albatros, Warszawa 2017, s. 52-53.
- [15] H. Miller, *Sexus. Różoukrzyżowanie*, przeł. z j. ang. L. Ludwiga, Oficyna Literacka Noir sur Blanc, Warszawa 2017, s. 175;182;230-239.
- [16] G. Deleuze, F. Guattari, *1914 - Jeden czy wiele wilków*, [w:] Idem, *Tysiąc plateau. Kapitalizm i schizofrenia. Tom II*, przeł. z j. franc. J. Bednarek J., Fundacja Bęc Zmiana, Warszawa 2015, s. 36.
- [17] R. Orwell, *Rok 1984*, przeł. z j. ang. T. Mirkowicz, Wyd. Muza, Warszawa 2017, s. 115; 317.
- [18] J. Pizzorno, M. Murray, H. Joiner-Bey (Eds.), *The Clinician's Handbook of Natural Medicine*, 3rd Edition, Churchill Livingstone/Elsevier, St. Louis, MO, 2016, ss. 1088.
- [19] J. Pizzorno, E. Murray (Eds.), *Textbook of Natural Medicine*, 4th Edition, Churchill Livingstone/Elsevier, St. Louis, MO, 2013, ss. 1944; J. Pizzorno, *Wolni od toksyn*, przeł. z j. ang. K. Sołowiej, Wyd. Vital, Białystok 2020, ss. 357.
- [20] J. Pizzorno, *How to cure the sick health care system: An open letter to President Trump from leaders in functional/integrative/natural health and medicine*, „Integrative Medicine”, 2017, 16(1), s. 8-10.
- [21] D.M. Berwick, *The toxic politics of health care*, „J. Am. Med. Assoc. JAMA”, 2013, 310(18), 1921-1922.
- [22] S. Quinones, *Dreamland. Opiatowa epidemia w USA*, przeł. z j. ang. M. Kositoryn, Wyd. Czarne, Wołowiec 2018, s. 364 - 367.
- [23] B. Sanders, J. Nichols, *It's OK to Be Angry About Capitalism*, Random House, New York, NY, 2023, ss. 432; <https://www.theguardian.com/books/2023/mar/12/bernie-sanders-new-book-review>; akcesja 29.12.2024
- [24] A. Case, A. Deaton, *Deaths of Despair and the Future of Capitalism*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 2020, s. 312; A. Deaton, *Wielka ucieczka. Zdrowie, bogactwo i źródła nierówności*, przeł. z j. ang. J. Halbersztat, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2016, ss. 370.
- [25] N. Hanauer, *The pitchforks are coming for us plutocrats* (July/August 2014); <https://www.politico.com/magazine/story/2014/06/the-pitchforks-are-coming-for-us-plutocrats-108014/>; akcesja 29.12.2024
- [26] N. Hanauer, *Is America's healthcare system having its own pitchforks moment?* (December 2024); <https://pitchforkconomics.com/>; akcesja 29.12.2024
- [27] A. Kozierekiewicz, D. Gilewski, *Zdrowotne konta oszczędnościowe w USA – konstrukcja i rola w systemie* (09.06.2023); „Menedżer Zdrowia”, 2023, 1-2, s.3; <https://www.termedia.pl/>; akcesja 30.12.2024.